

ПРИКЛАДНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ МОРФОЛОГІЇ

**Матеріали науково-практичної конференції з
міжнародною участю, присвячена 100-річчю від дня
народження професорки Вікторії Антонівни Малішевської**

Професорка Малішевська Вікторія Антонівна (1922-2010)

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Всеукраїнська громадська організація
«НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО АНАТОМІВ, ГІСТОЛОГІВ, ЕМБРІО-
ЛОГІВ ТА ТОПОГРАФОАНАТОМІВ УКРАЇНИ»

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю
«**ПРИКЛАДНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ МОРФОЛОГІЇ**»,
присвячена 100-річчю від дня народження
професорки **ВІКТОРІЇ АНТОНІВНИ МАЛШЕВСЬКОЇ**

Чернівці,
23-24 березня 2022 рік

УДК 611(063)
П 75

Прикладні питання сучасної морфології: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвячена 100-річчю від дня народження професорки Вікторії Антонівни Малішевської. Чернівці. Медуніверситет. 2022. 144 с.

За редакцією професора О.М. Слободяна

У збірнику представлено матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Прикладні питання сучасної морфології», присвяченої 100-річчю від дня народження професорки Вікторії Антонівни Малішевської. Публікації присвячені: спогадам учнів про Вікторію Антонівну Малішевську – ученого, організатора, учителя, людину; статеві-віковій та індивідуальній анатомічній мінливості органів і систем організму; порівняльній та функціональній морфології органів і систем організму в онтогенезі; досягненням анатомо-експериментальної хірургії; пріоритетам викладання клінічної анатомії та оперативної хірургії.

Матеріали друкуються у авторській редакції. За вірогідність викладених наукових даних і текст матеріалів відповідальність несуть автори

ЗМІСТ

СПОГАДИ УЧНІВ ПРО ВІКТОРІЮ АНТОНІВНУ МАЛШЕВСЬКУ – УЧЕНОГО, ОРГАНІЗАТОРА, УЧИТЕЛЯ, ЛЮДИНУ	7
Слободян О. М., Вовк О. Ю., Кашперук-Карпюк І. С. ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ТА ЗДОБУТКИ ПРОФЕСОРКИ МАЛШЕВСЬКОЇ ВІКТОРІЇ АНТОНІВНИ (до 100-річчя від дня народження Вікторії Антонівни Малішевської)	8
Слободян О. М. УВІЧНІСТЬ З ВЧИТЕЛЕМ	13
Хмара Т. В. ВІКТОРІЯ АНТОНІВНА МАЛШЕВСЬКА – ВИДАТНИЙ ВЧЕНИЙ І ПЕДАГОГ	14
Вовк О. Ю., Ікрамов В. Б., Лютенко М. А. СЛОБОЖАНСЬКИЙ ПЕРІОД НАУКОВО-ТВОРЧОГО ШЛЯХУ ДОКТОРА МЕДИЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА МАЛШЕВСЬКОЇ ВІКТОРІЇ АНТОНІВНИ.....	16
СТАТЕВО-ВІКОВА ТА ІНДИВІДУАЛЬНА АНАТОМІЧНА МІНЛИВІСТЬ ОРГАНІВ І СИСТЕМ ОРГАНІЗМУ	21
Бойчук О. М. ОСОБЛИВОСТІ ТОПОГРАФІЇ ОТВОРІВ РЕШІТЧАСТИХ КАНАЛІВ ..22	
Верещакіна В. В., Алексеєва В. В. ВИЗНАЧЕННЯ ПАРАМЕТРІВ БУДОВИ ЧЕРЕПА ЗА ДАНИМИ СПІРАЛЬНОЇ КОМП'ЮТЕРНОЇ ТОМОГРАФІЇ	24
Годованець О. І., Муринюк Т. І. РЕНТГЕНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАЧАТКІВ ТРЕТІХ МОЛЯРІВ НА РІЗНИХ СТАДІЯХ РОЗВИТКУ	26
Лаврів Л. П., Столяр Д. Б. ЛЕКТИНОГІСТОХІМІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИВУШНОЇ ЗАЛОЗИ В ЗАРОДКІВ І ПЕРЕДПЛОДІВ ЛЮДИНИ	28
Лека М. Ю. ОСОБЛИВОСТІ ІННЕРВАЦІЇ ТРИГОЛОВОГО М'ЯЗА ПЛЕЧА У ПЛОДІВ ЛЮДИНИ.....	30
Лебедева А., Коломійченко Ю., Боягіна О., Жарова Н., Боягін В. МЕТРИЧНІ ПАРАМЕТРИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ВАРІАТИВНОСТІ СТАТЕВОГО ДИМОРФІЗМУ МОЗОЛИСТОГО ТІЛА ЛЮДЕЙ І ПЕРІОДУ ЗРІЛОГО ВІКУ ЗА ДАНИМИ МРТ-ЗОБРАЖЕНЬ	32
Лопушняк Л. Я., Сухоносів Р. О., Булавка О. Г. АНАТОМІЧНА МІНЛИВІСТЬ ПОВЕРХНЕВИХ М'ЯЗІВ ШІЇ У ПЛОДІВ ЛЮДИНИ 4-10 МІСЯЦІВ.....	34
Орлова Т. В., Степаненко О. Ю. АНАТОМІЧНА МІНЛИВІСТЬ ЦЕНТРАЛЬНОЇ АРТЕРІЇ СІТКІВКИ.....	37
Ошурко А. П., Яремчук Н. І., Олійник І. Ю. МОРФОМЕТРИЧНА МІНЛИВІСТЬ КУТА НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ.....	40
Решетілова Н. Б., Процак Т. В., Забродська О. С. ВПЛИВ ВІКОВИХ ЗМІН ВИГИНІВ ХРЕБТА НА ФУНКЦІЮ ДИХАЛЬНОЇ ТА СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМ.....	42

Пірятінська Н. С., Сапричова Л. В., Корокіна І. О. ВИВЧЕННЯ МОРФОМЕТРИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВАСКУЛЯРИЗАЦІЇ ЕНТОРИНАЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ ГОЛОВНОГО МОЗКУ ЛЮДИНИ РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП	44
Стельмах Г. Я. ОСОБЛИВОСТІ ЕМБРІОТОПОГРАФІЇ ГРУДНОЇ АОРТИ НАПРИКІНЦІ ПЕРЕДПЛОДОВОГО ПЕРІОДУ ОНТОГЕНЕЗУ ЛЮДИНИ	47
Согуйко Р. Р., Рудницька Х. І., Масна З. З., Челпанова І. В., Пальтов Є. В., Чалий Т. В. ПОРІВНЯННЯ ДИНАМІКИ ПИТОМОГО СКЛАДУ МІНЕРАЛЬНОГО КОМПОНЕНТА КІСТКОВОЇ ТКАНИНИ ЩЕЛЕП ПІСЛЯ НАНЕСЕННЯ КІСТКОРУЙНУЮЧОЇ ТРАВМИ ІНТАКТНИМ ТВАРИНАМ, НА ФОНІ ТРИВАЛОГО ОПІОЇДНОГО ВПЛИВУ ТА ПІСЛЯ ЛІКУВАННЯ ЛІНКОМІЦИНОМ	49
Цуманець І. О., Повар М. А. ОСОБЛИВОСТІ СИНТОПІЧНИХ ЗМІН ОКРЕМИХ ПОВЕРХНЕВИХ М'ЯЗІВ ШИЇ В ПЕРИНАТАЛЬНОМУ ПЕРІОДІ ОНТОГЕНЕЗУ	52
Черно В. С., Зюзін Д. В. ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДА АПРОКСИМАЦІЇ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТОПОГРАФО-АНАТОМІЧНОЇ ПРОСТОРОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЕНОЗНИХ ПАЗУХ ГОЛОВНОГО МОЗКУ	55
Чоповці І. І. ЕМБРІОТОПОГРАФІЯ КРУГЛИХ ЗВ'ЯЗОК МАТКИ У ПРЕНАТАЛЬНОМУ ПЕРІОДІ ОНТОГЕНЕЗУ	58
Karatieieva S. Yu., Slobodian O. M., Moseychuk Yu. Yu. STUDY OF INDICATORS OF THE MOBILITY BREEDING IN SPORTS PRACTICE.....	60
Karatieieva S. Yu., Slobodian O. M., Honchar H. I. THE SIGNIFICANCE OF INDICATORS THE TOTAL AND PARTIAL BODY SIZE AT FORECASTING PROSPECTS IN SPORTS	62
Karatieieva S. Yu., Slobodian O. M., Goy R. S. THE JUSTIFICATION OF THE MORPHOMETRIC RESEARCH IN SPORT	63
Karatieieva S. Yu., Slobodian O. M., Golovachuk O. K. COMPARATIVE CHARACTERISTIC OF THE ANTROPOMETRIC PARAMETERS OF CHEST	64
Karatieieva S. Yu. THE CHARACTERISTIC OF THE BREAST EXCURSION PARAMETERS BY MEDICAL STUDENTS AND ATHLETES STUDENTS.....	66
Penishkevich Ya. I. DIABETIC RETINOPATHY: PATHOPHYSIOLOGICAL MECHANISMS.....	67
Penishkevich Ya. I. MECHANISMS OF THE DIABETIC RETINOPATHY	68
Protsak T. V., Zabrodska O. S., Reshetilova N. B. FEATURES OF THE MAXILLARY SINUS IN THE ELDERLY PERIOD	69
Protsak T. V., Reshetilova N. B., Zabrodska O. S. FEATURES OF THE MAXILLARY SINUS IN THE SENILE PERIOD OF LIFE.....	71
Protsak T. V., Herman O. I., Voitiuk O. Yu. FEATURES OF EMBRIOGENESIS OF MAXILLARY SINUS	73

Slobodian O. M., Zabrodska O. S. FEATURES OF THE TOPOGRAPHY OF UMBILICAL VEIN.....	75
Slobodian O. M., Zabrodska O. S. ANATOMICAL FEATURES OF BONES FORMATION.....	76
Slobodian O. M., Zabrodska O. S. ANATOMICAL ASPECTS OF LIVER ANATOMY ...	78
Shvets N. V. OBESITY, ARTERIAL HYPERTENSION AND OSTEOARTHRITIS, THE ROLE OF THE ADIKOPINS WITH SUCH AS DESEASES	80
Stoliar D. B., Lavriv L. P. MORPHOMETRIC CHARACTERISTICS OF THE TEMPOROMANDIBULAR JOINT IN HUMANS DURING 4-6TH MONTH OF INTRAUTERINE DEVELOPMENT	82
ПОРІВНЯЛЬНА ТА ФУНКЦІОНАЛЬНА МОРФОЛОГІЯ ОРГАНІВ І СИСТЕМ ОРГАНІЗМУ В ОНТОГЕНЕЗІ.....	84
Дєєва Т. В., Степаненко О. Ю. МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН СЕЛЕЗЕНКИ ЩУРЯТЬ ПІСЛЯ ПРЕНАТАЛЬНОГО γ -ОПРОМІНЕННЯ	85
Загричук О. М., Палій І. Р., Довгалюк А. І., Крамар С. Б. АНАЛІЗ ЦИТОГЕНЕТИЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ МЕЗЕНХІМАЛЬНИХ СТОВБУРОВИХ КЛІТИН ПУПОВИНИ ЩУРІВ <i>IN VITRO</i>	88
Кононов Б. С., Білаш С. М. РЕАКЦІЯ ЕЛЕМЕНТІВ ГЕМОМІКРОЦИРКУЛЯТОРНОГО РУСЛА БІЛОЇ РЕЧОВИНИ МОЗОЧКА ЩУРІВ, ПІД ВПЛИВОМ КОМПЛЕКСУ ХАРЧОВИХ ДОБАВОК НА РІЗНИХ ТЕРМІНАХ	90
Пикалюк В. С., Мостовой С. О., Пешков М. В., Лавренюк В. Є. МОРФОЛОГІЧНА РЕАКЦІЯ НИЖНІХ ЩЕЛЕП ЛАБОРАТОРНИХ БЛИХ ЩУРІВ НА ЕКЗОГЕННЕ ВВЕДЕННЯ ДОМІШОК МЕТАМФЕТАМІНУ	93
Редько О. С., Довгалюк А. І., Крамар С. Б. ГІСТОЛОГІЧНІ ЗМІНИ ПЕЧІНКИ ЩУРА ПРИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОМУ ГОСТРОМУ РЕСПІРАТОРНОМУ ДИСТРЕС-СИНДРОМІ	97
Родинський О. Г., Селезньова О. І. ЗМІНИ СТАНУ ДОВІЛЬНИХ М'ЯЗОВИХ ЗУСИЛЬ, ПЕРЕДНІХ КІНЦІВОК ПРИ МЕТАБОЛІЧНОМУ СИНДРОМІ	100
Швец Н. В. ЗМІНИ ДОБОВОГО РИТМУ АРТЕРІАЛЬНОГО ТИСКУ У ПАЦІЄНТІВ З АРТЕРІАЛЬНОЮ ГІПЕРТЕНЗІЄЮ ТА ОСТЕОАРТРОЗОМ ПРИ НАДЛИШКОВІЙ МАСІ ТІЛА	102
Ibrahim Baker, Erokhina Victoria ECTOPIC INTRATHYROIDAL THYMUS IN RATS: A CASE REPORT	104
Suman S, Catereniuc I, Guzun Gh., Turchin R., Suman Ala RESISTANT HUMAN DUODENUM WALL (experimental study).....	105
Toncoglaz C. PELVIC CONGESTION SYNDROME	109

ДОСЯГНЕННЯ АНАТОМО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ХІРУРГІЇ 116

Алай Я. С. ПОРІВНЯННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ
ПРОТЕЗУВАННЯ БЮГЕЛЬНИМИ ПРОТЕЗАМИ
ТА МЕТАЛОКЕРАМІЧНИМИ МОСТОПОДІБНИМИ ПРОТЕЗАМИ
ПАЦІЄНТІВ З ВКЛЮЧЕНИМИ ДЕФЕКТАМИ ЗУБНИХ РЯДІВ 117

Боднар О. Б., Рошка А. І., Боднар Б. М., Ватаманеску Л. І., Карлійчук Ю. М.,
Чебанов В. Ю. АНАТОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СПИНАЛЬНИХ ДИЗРАФІЙ
НОВОНАРОДЖЕНИХ В АСПЕКТІ ХІРУРГІЧНОГО ЛІКУВАННЯ 118

Гостюк А. В., Максимів О. О. ЗАСТОСУВАННЯ СЕДАТИВНИХ МЕТОДІВ
В СТОМАТОЛОГІЇ 121

Кошарний В. В., Китова І. В., Абдул-Огли Л. В., Кушнарьова К. А.,
Гальперін О. І. ЗМІНИ СПИННОГО МОЗКУ ПРИ БАРОТРАВМИ 122

Боднар О. Б., Рандюк Р. Ю., Боднар Б. М., Карлійчук Ю. М., Чебанов В. Ю.
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ШКІРНО-ФАСЦІАЛЬНОЇ ПЛАСТИКИ
ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ПЛОНІДАЛЬНОГО СИНУСУ У ДІТЕЙ 124

**ПРІОРИТЕТИ ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ
ТА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ 127**

Вовк І. І., Максимів О. О. БЕСІДА З ПАЦІЄНТОМ,
ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПРИЙОМ ПІДГОТОВКИ
СТУДЕНТА У ФОРМУВАННІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ 128

Донченко С. В., Білаш С. М., Пирог-Заказникова А. В., Олійніченко Я. О.
ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ КЛІНІЧНОЇ
АНАТОМІЇ І ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ 130

Кобзар О. Б., Дорошенко С. В. ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ
ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ ВИВЧЕННІ
КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ 133

Лаврів Л. П. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ
КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ 135

Олексієнко В. В. ПРІОРИТЕТИ ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ
ТА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ 137

Швець Н. В. ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ МОДЕЛЮВАННЯ
НА СПРИЙНЯТТЯ ПРО ГОТОВНІСТЬ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ
ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПРАКТИКИ 140

Bilash S. M., Pronina O. M., Oliinichenko Ya. O., Koptev M. M., Donchenko S. V.
DISTANCE LEARNING ORGANIZATION FOR FOREIGN STUDENTS AT
THE DEPARTMENT OF CLINICAL ANATOMY AND OPERATIVE SURGERY .. 141

***Спогади учнів про Вікторію
Антонівну Малішевську –
ученого, організатора,
учителя, людину***

Слободян О.М., Вовк О.Ю.*, Кашперук-Карпюк І.С.

*Кафедра анатомії, клінічної анатомії та оперативної хірургії
Буковинського державного медичного університету, м. Чернівці;
*кафедра анатомії людини Харківського національного медичного
університету*

**ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ТА ЗДОБУТКИ ПРОФЕСОРКИ
МАЛІШЕВСЬКОЇ ВІКТОРІЇ АНТОНІВНИ
(ДО 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВІКТОРІЇ
АНТОНІВНИ МАЛІШЕВСЬКОЇ)**

(1922-2010)

«Життя, як п'єса в театрі: важливо не те,
скільки вона триває, а наскільки добре зіграна...»

Луцій Сенека

Малішевська Вікторія Антонівна народилася 23 березня 1922 року в с. Веселе Широколаніського району Миколаївської області (за старим адміністративним поділом село називалося містом Зульц Одеської області).

До 1929 року проживала в м. Одесі. У цьому ж році померла її мати – Катерина Максимівна. Батько – Малішевський Антон Павлович – за фахом – агроном. В останні роки працював керуючим Сталінської (нині – Донецької) обласної контори «Сортнасіновоч». Помер у 1953 р. Йому за фахом роботи часто доводилось змінювати

місце роботи, у зв'язку з чим Вікторія Антонівна навчалась у школах міст Гайсин (Вінницька обл.), Осипенко (тепер м. Бердянськ Запорізької обл.), а середню школу (в 1939 р.) вона вже закінчила в м. Олександрії Кіровоградської області.

Одразу ж після школи поступила до Харківського стоматологічного інституту (1939 р.). До початку війни встигла закінчити два курси інституту. Інститут під час війни евакуювали до м. Чкалова і вже тут вона перевелася на третій курс лікувального факультету також евакуйованого 1-го Харківського медичного інституту, який закінчила в 1944 році. Всі роки навчання студентка Малішевська В. А. була відмінницею, тому після отримання диплома лікаря її залишили в аспірантурі при кафедрі анатомії людини, яку в той час очолював добре відомий на той час професор Р. Д. Синельников (автор відомого «Атласу анатомії людини»). Згодом, у 1952 році, під його керівництвом вона успішно захистила кандидатську дисертацію на тему: «Залози глотки людини та деяких тварин», за що отримає науковий ступінь кандидата медичних наук.

У квітні 1945 року Вікторія Антонівна була мобілізована до лав Радянської армії і була призначена старшим лікарем Чугуївського військового авіаційного училища. В 1946 році була звільнена в запас і повернулася на кафедру.

У 1956 році Вікторія Антонівна переїжджає в м. Чернівці і починає працювати господарським асистентом на кафедрі анатомії людини в Чернівецькому медичному інституті. Вона зробила багато корисного для якісного забезпечення навчального процесу. У 1965 році була переведена на посаду доцента цієї ж кафедри.

У 1967 році під керівництвом професора М. Г. Туркевича написала і успішно захистила докторську дисертацію на тему: «Порівняльна ембріологія легень людини та деяких ссавців». В цьому ж році їй було присвоєно вчений ступінь доктора медичних наук і була переведена на посаду професора кафедри.

Написавши докторську дисертацію, Вікторія Антонівна внесла безумовно величезний внесок в розвиток вітчизняної медицини та науки. Ось деякі з висновків, які зробила Вікторія Антонівна Малішевська, коли порівнювала розвиток легень людини та ссавців:

– У ембріонів людини початок поділу на частки первинно-безчасткових зачатків легенів починається одночасно в обох легенях,

у досліджуваних тваринах раніше починається поділ зачатка правої легені, потім – лівої;

– У ембріонів людини довжиною від 13,0 до 23,0 мм часто в правій, а іноді і в лівій легені є додаткова дорсальна часточка. У зародків собаки названа часточка постійно формується в обох легенях і зберігається відносно тривалий час;

– У людини і досліджуваних тваринах до кінця плодового періоду розвитку судинне русло легень є майже повністю сформованим, але просвіт судин залишається відносно вузьким, а стінка їх – товстою;

– Сегментарна будова легень людини добре виражена у всіх частках. Кожна легень складається з десяти сегментів. У тваринах сегментарний поділ мають верхівкова і серцева частки правої легені та діафрагмальні частки в обох легенях.

У травні 1968 року за розпорядженням міністра охорони здоров'я П.Л. Щупика Вікторію Антонівну призначили проректором з навчально-наукової роботи інституту.

У 1969 році ВАК СРСР затвердив В.А. Малішевську у вченому званні – професор, а у 1970 році її було обрано на посаду завідувача кафедри анатомії людини, яку вона очолювала до 1986 року. В цьому ж році за власним бажанням вона вийшла на заслужений відпочинок.

Але за збігом обставин в інституті у 2000 році Вікторія Антонівна Малішевська повертається на посаду завідувачки кафедри анатомії людини, щоб підтримати та підготувати молодих викладачів, які залишилися без наукового керівника. Вона завзято та зосереджено працювала, щоб передати весь свій професіоналізм учням у вигляді неперевершених наукових праць.

Список учнів та дисертантів-докторантів під керівництвом професора В.А. Малішевської доволі об'ємний. Серед них проф. Круцяк В.М., проф. Проняєв В.І., проф. Ахтемійчук Ю.Т., проф. Макар Б.Г., проф. Слободян О.М., навчаючи наступне молоде покоління тому, що дізналися від свого вчителя – Малішевської Вікторії Антонівни.

Щоб увіковічити ім'я свого наставника, послідовники Малішевської В.А. написали «Слово про вчителя». Це не просто стаття, а щиросердечне визнання неоціненного внеску Вікторії Антонівни в життя її учнів. Це їхня подяка їй за мудрість та досвід, якими вона ділилася впродовж багатьох років:

«За довгі роки, спілкуючись з Вікторією Антонівною, я дійшов до висновку, що її інтелігентність, порядність, людяність – не якась награна риса характеру, а просто притаманна їй від народження внутрішня потреба – творити людям добро. На мій погляд, це взірєць, якою повинна бути Людина» – так писав про неї професор Макар Богдан Григорович.

«Вона для мене була і залишається сяючою зорею, яка освітлює шлях всім, хто живе біля неї. Вікторія Антонівна Малішевська зразок людини, наставника, керівника, вчителя» – пише про неї професор Слободян Олександр Миколайович.

«У своїх захопленнях, Вікторія Антонівна не обмежувалася тільки професійною діяльністю. У сферу її інтересів входили новини літератури та музики, про що завжди з нею було приємно поспілкуватися, так як вона часто мала свій оригінальний погляд на всі явища життя. Життєрадісність, почуття гумору, глибокі знання робили спілкування з нею простим, доброзичливим, інформаційним» – дані слова належать доценту Лойтрі Анатолію Олександровичу.

«Професор Малішевська Вікторія Антонівна була не тільки відомим анатомом-ембріологом, але прекрасним педагогом. Її лекції по анатомії привертали увагу високою науковою ерудицією, ясністю думки, глибиною змісту, логічною послідовністю. Виключна прямота та працьовитість, високо розвинуте почуття обов'язку, можливість до себе та інших, доброта, чуйність – основні риси професора В.А. Малішевської – людини і вченого, прекрасного анатома-ембріолога» – так пише доцент Марчук Федір Дмитрович.

В.А. Малішевська є автором більш 100 друкованих наукових праць та двох авторських свідоцтв на винаходи. Основний напрямок її праць – пренатальний морфогенез органів людини. За свій внесок в наукові дослідження, виховання нового покоління науковців вона була нагороджена медаллю «За доблесну працю» та знаком «Відмінник охорони здоров'я».

З нагоди 50-річчя з дня народження портрет професорки В.А. Малішевської було занесено до галереї фундаторів наукових шкіл університету.

З 2001 року В.А. Малішевська разом з родиною переїхала в Ізраїль, але зв'язок з Батьківщиною не втрачала. Вона систематично надсилала листи, часто телефонувала, цікавилася станом підготовки науково-педагогічних кадрів, напрямками наукових досліджень в га-

лузі нормальної анатомії, з радістю вітала молодих науковців, які захищали дисертаційні роботи. З нагоди заснування наукового журналу «Клінічна анатомія та оперативна хірургія» (2002) в одному з листів Вікторії Антонівни зазначено: «Ваша звітка про успіхи рідного університету набагато покращили мій настрій: новий журнал «Клінічна анатомія та оперативна хірургія» – це велика перемога і великі можливості своєчасно виносити на світ результати наукових досліджень».

Померла Вікторія Антонівна Малішевська 30 січня 2010 року в місті Хайфа (Ізраїль), де й похована.

Пам'ять про таких людей як професорку Малішевську Вікторію Антонівну повинна залишатися в головах та серцях тих, хто працює і навчається в нашому університеті, адже «хто не шанує видатних людей свого народу, той сам не годен пошани» (М. Рильський).

Про неї писали:

1. Макар Б.Г. Малішевська Вікторія Антонівна. Енциклопедія сучасної України: у 30 т. ред. кол. Буковинське віче. 2012;11:4.
2. Пішак В, Ахтемічук Ю, Макар Б, Слободян О, Хмара Т, Кривецький В. Пам'яті Малішевської Вікторії Антонівни. Клінічна анатомія та оперативна хірургія. 2010;9(1):123.
3. Гусар Ю. Фундатор наукової школи медицини: [23 березня – 90 років від дня народження професора Вікторії Антонівни Малішевської. Буковинське віче. 2012;11:4.
4. Пішак ВП. Буковинська державна медична академія: становлення, здобутки, перспективи розвитку. Чернівці: БДМА. 2004. 71-72.
5. Макар БГ, Козуб ММ, Кривецький ВВ. Історія кафедри анатомії людини Буковинської державної медичної академії. Клінічна анатомія та оперативна хірургія. 2003;4:72-75.
6. Круцяк ВМ, Кокошук ГІ, Проняєв ВІ. Морфологічні дослідження в Чернівецькому медичному інституті. Вчені Буковини – народній охороні здоров'я. Чернівці. 1984:9-10.
7. Лютик МД, Пішак ВП. Кафедра топографічної анатомії та оперативної хірургії Буковинської державної медичної академії: історичний нарис. Чернівці: БДМА. 2001:44.
8. Лютик МД, Пішак ВП, Луканьова СМ. Кафедра анатомії Буковинського державного медичного університету: історичний нарис. Чернівці: Букрек. 2009:90-3.

9. Пішак ВП. Сторінки історії: біографічний довідник завідувачів кафедр та професорів Буковинської державної медичної академії (1944-1998 рр.). Чернівці: БДМА. 1999:102.

Слободян О.М.

*Кафедра анатомії, клінічної анатомії та оперативної хірургії
Буковинського державного медичного університету, м. Чернівці*

УВІЧНІСТЬ З ВЧИТЕЛЕМ

Уперше почув прізвище професорки Малішевської Вікторії Антонівни на лекціях з анатомії людини, будучи студентом-першокурсником Чернівецького медичного інституту. Нам студентам розповідали, що перед її красивою вродою чоловіки схилили голову. Тоді в моїх думках не було уяви, що невдовзі через певний термін часу буде пов'язаний з цим ім'ям моє подальше становлення як науковця. Вікторія Антонівна Малішевська – найпрекрасніша, найчарівніша, найрозумніша людина-жінка мого життя. Ще й досі перед моїми очима постає ця людина, вчений, «мати», яка будучи пенсіонеркою, взяла під свою опіку чотирьох молодих викладачів-топографоанатомів для завершення виконання кандидатських дисертацій.

Прийшовши на кафедру топографічної анатомії та оперативної хірургії, як наш науковий керівник, Вікторія Антонівна розпочала працювати над темами дисертаційних робіт. Перш за все, вона розпочала з відвідувань практичних занять, які проводили ми – молоді науковці, після чого до пізнього вечора розглядала актуальність, теоретичну та практичну значимість наших робіт. Кожному з нас давала індивідуальні завдання і як їх вирішувати щодо швидкого завершення наукових робіт. Тоді мене ставало дивним, як така людина у своєму віці вирізняється посидючістю, терпінням, працевитістю. І всі ми – молоді науковці, ніколи та в нічому не могли підвести Вікторію Антонівну.

У своєму науковому розумі, Вона неперевершена, весь свій професіоналізм намагалася передати нам – учням. Вікторія Антонівна була врівноваженою, справедливою, доброю, інтелігентною жінкою, яка змусила у нас зберегти частину свого розуму і душі.